

Vaativa lääkinällinen kuntoutus ja palvelut - yleistä

Vaikeavammaisten lääkinällinen kuntoutus uudistui 1.1.2016. Sen uudeksi nimeksi tuli vaativa lääkinällinen kuntoutus.

Kela järjestää vaativaa lääkinällistä kuntoutusta ja korvaa siitä aiheutuneita kustannuksia alle 65-vuotiaalle henkilölle, jos hänellä on sairaus tai vamma ja siihen liittyvä suoritus- ja osallistumisrajoite. Rajoitteesta aiheutuu huomattavia vaikeuksia arkipäivän suoriutumisessa ja osallistumisessa.

Vaativan lääkinällisen kuntoutuksen asiakas on henkilö, joka on alle 65-vuotias ja

- henkilö ei ole julkisessa laitoshoidossa
- henkilöllä on huomattavia vaikeuksia osallistumisessa ja suoriutumisessa arjessa
- suoriutumis- ja osallistumisrajoite liittyy sairauteen tai vammaan, ja siitä aiheutuu vähintään vuoden kestävä kuntoutustarve
- kuntoutus ei liity välittömään sairaanhoitoon
- kuntoutuksen tavoitteet eivät ole ainoastaan hoidollisia vaan myös suoriutumista ja osallistumista mahdollistavia
- kuntoutus on perustellusti tarpeen.

Kuntoutusta hakevalla tulee olla perusteltu tarve kuntoutukseen vähintään vuoden ajan. Tarvetta arvioitaessa otetaan laaja-alaisesti huomioon hakijan toimintakykyyn vaikuttavat tekijät. Kuntoutujan oma aktiivisuus kuntoutuksen suunnittelussa, tavoitteiden asettamisessa ja kuntoutuksen toteuttamisessa on vaativan lääkinällisen kuntoutuksen lähtökohta.

Tavoitteena on, että kuntoutuja ja hänen lähipiirinsä saavat kuntoutuksen avulla keinoja kuntoutujan omatoimiseen harjoitteluun ja kuntoutumista tukevan arjen rakentamiseen.

Vaativa lääkinällinen kuntoutus voidaan järjestää kuntoutuslaitoksessa tai terapiana kuntoutujan omassa lähiympäristössä. Vaativana lääkinällisenä kuntoutuksena järjestetään myös kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseja. Jokainen kuntoutusmuoto toteutetaan ohjauksellisella otteella laajassa yhteistyössä kuntoutujan, hänen omaisten ja muun lähiverkoston kanssa.

Julkinen terveydenhuolto vastaa sellaisesta lääkinällisestä kuntoutuksesta, joka liittyy välittömästi sairaanhoitoon. Lisäksi terveydenhuolto vastaa kuntoutussuunnitelman mukaisen kuntoutuksen järjestämisestä, jos sitä ei voida järjestää Kelan vaativana lääkinällisenä kuntoutuksena.

Kela järjestää vaativana kuntoutuksena seuraavia kuntoutuspalveluita:

- Terapiat
- Kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssit
- Moniammatillinen yksilökuntoutus

<http://www.kela.fi/neuropsykologinen-kuntoutus>

Neuropsykologinen kuntoutus (lapset)

Asiakkaalla tulee (alle 65v) olla tutkittu ja todettu sairaus tai vamma, joka aiheuttaa vaikean suoriutumisen ja osallistumisen ongelman.

Suositteltu kuntoutus on perustellusti tarpeen.

Neuropsykologisen kuntoutuksen tavoite on lievittää tai poistaa keskushermostoperäisiä kognitiivisia ja emotionaalisia vaikeuksia sekä käyttäytymisen säätelyyn liittyviä rajoitteita ja tukea sopeutumista. Kuntoutujan ongelmat voivat olla esim. tarkkaavaisuuden, toiminnanohjauksen, päättelyn, muistin, kielellisten toimintojen, hahmotustoimintojen, käyttäytymisen säätelyn, tunne-elämän tai sosiaalisen vuorovaikutuksen alueilla.

Yksilölliset tavoitteet määritellään kuntoutujan iän ja voimavarojen sekä ongelmien laadun ja vaikeusasteen perusteella. Kuntoutuksen tavoitteina voivat olla vaikeuksien lievittäminen, uusien toimintatapojen kehittäminen, kompensoivien taitojen harjoittaminen ja käyttöönotto, kuntoutujan vahvuuksien ja vaikeuksien tiedostamisen kehittäminen ja omatoimisuuden lisääminen. Yleisinä tavoitteina voivat olla arkielämästä selviytymisen helpottaminen, opiskelu- tai työkyvyn parantaminen, psykososiaalisen toimintakyvyn kohentaminen ja ylläpito sekä syrjäytymisriskin vähentäminen. Kuntoutuksella pyritään joko nykyisen toimintakyvyn ylläpitoon tai sen kohentamiseen.

eli jos keskivaikea lukivaikeus liittyy esimerkiksi hahmottamisen ja tarkkaavuuden häiriöön, voidaan neuropsykologinen kuntoutus myöntää.

Neuropsykologinen kuntoutus (nuoret ja aikuiset)

Neuropsykologisen kuntoutuksen tavoitteena on edistää kuntoutujan työ- ja opiskelukykyä sekä tukea opintojen edistymistä, työelämässä pysymistä ja työelämään siirtymistä tai palaamista.

Voit saada neuropsykologista kuntoutusta, jos olet 16–67vuotias ja työ-, opiskelu- tai toimintakykyäsi rajoittaa esimerkiksi

- kehityksellisiin häiriöihin liittyvä luki- tai hahmotushäiriö
- tarkkaavaisuushäiriö (ADHD)
- monimuotoiset kehitykselliset häiriöt.

(Tähän huomio, että neuropsykologista kuntoutusta voi suositella myös vaativana lääkinnällisenä kuntoutuksena myös alle 16-vuotiaille)

Neuropsykologista kuntoutusta saatetaan tarvita myös

- aivoverenkiertohäiriöiden
- aivovammojen
- aivotulehdusten
- muiden keskushermostoa vaurioittavien sairauksien jälkeen.

Kela myöntää tuen vuodeksi kerrallaan. Voit saada neuropsykologista kuntoutusta Kelan tukemana enintään 3 vuotta.

Neuropsykologisen kuntoutuksen käynnistäminen edellyttää aina neuropsykologista tutkimusta. Tutkimuksessa selvitetään erityisvaikeuksien luonne sekä kehityksellisten oppimisvaikeuksien tai neuropsykologisten häiriöiden laajuus, vaikeusaste, haitta ja hoidettavuus.

Kuntoutuksen toteutus perustuu neuropsykologin tutkimuslausunnon ja erikoislääkärin lausunnon mukaiseen suunnitelmaan, jonka Kela on hyväksynyt. Kuntoutus toteutetaan yleensä yksilökuntoutuksena, mutta se voi olla myös ryhmämuotoista. Ryhmämuotoisen kuntoutuksen tarve arvioidaan neuropsykologisessa tutkimuksessa.